

VĂN HÓA PUNK VÀ DẤU ẤN PUNK STYLE TRONG THỜI TRANG HIỆN ĐẠI

ThS. Bùi Thị Thùy Linh

Trường Đại học Kiến trúc Hà Nội
Tác giả liên hệ: linhbtt@hau.edu.vn

Ngày nhận: 10/4/2025

Ngày nhận bản sửa: 20/4/2025

Ngày duyệt đăng: 24/4/2025

Tóm tắt

Punk Style là một biểu tượng của sự nổi loạn về phong cách ăn mặc vào những năm 1970 ở Pháp, Úc, Anh, ... Xuất phát từ một cuộc cách mạng về sự bất bình trong phân biệt giai cấp giàu nghèo đã trực tiếp tạo ra một sự phản kháng với các quy tắc thời trang thường thấy trong các thời kỳ trước, từ đó, dần dần nhận được sự quan tâm của các tín đồ thời trang trên khắp thế giới. Bài viết này nghiên cứu về lịch sử hình thành văn hóa Punk và ảnh hưởng của Punk Style đối với thời trang hiện đại để có thể nhận định rằng Punk Style đã phá vỡ những quy tắc truyền thống, sử dụng những yếu tố mới mẻ như áo khoác da, quần jeans rách, ghim băng và họa tiết nổi loạn, từ những ảnh hưởng ban đầu ấy, phong cách này đã không ngừng biến đổi và được các nhà mốt lớn ứng dụng vào thời trang cao cấp, đồng thời, làm sáng tỏ lý do vì sao phong cách này vẫn tiếp tục tồn tại và phát triển cho đến ngày nay.

Từ khóa: Văn hóa Punk, Punk Style, Punk Style trong thời trang hiện đại.

Punk Culture and the Influence of Punk Style on Modern Fashion

MA. Bui Thi Thuy Linh

Hanoi Architectural University

Corresponding Author: linhbtt@hau.edu.vn

Abstract

Emerging in the 1970s in countries such as France, Australia, and the United Kingdom, Punk style became an iconic expression of rebellion against established fashion norms. Originating from socio-political upheaval triggered by class inequality and economic disparity, the Punk movement crafted a radical aesthetic that defied conventional dress codes. This paper examines the historical development of Punk culture and investigates its profound and lasting influence on contemporary fashion. By deconstructing the core visual and material components of Punk style—including leather jackets, ripped jeans, safety pins, and subversive motifs—the study demonstrates how these once-subcultural signifiers have been appropriated and transformed within the context of high fashion. It also explores the reasons behind the enduring vitality of Punk aesthetics and their continual reinvention by global fashion houses. Through this analysis, the paper elucidates why Punk style remains relevant and continues to evolve in today's fashion landscape.

Keywords: Punk Culture, Punk Style, Punk Style in Modern Fashion.

1. Đặt vấn đề

Thời trang, từ thời xa xưa, đã bị giới hạn trong giới nhà giàu và giới thượng lưu. Các xu hướng thời trang thường được tạo ra trong các xưởng may và cửa hiệu, trong khi tầng lớp lao động chờ đợi các xu hướng lan tỏa xuống các cửa hàng bách hóa và cửa hàng góc phố. Các xu hướng được thiết lập bởi giai cấp tư sản và được giai cấp vô sản tuân theo. Tuy nhiên, mọi thứ đã thay đổi vào những năm 1970 khi một thế lực nổi lên thách thức chuẩn mực, phá vỡ hiện trạng và gây chấn động khắp xã hội. Được truyền năng

lượng thô sơ, thái độ thách thức và phong cách thời trang độc đáo, phong trào Punk đã trở thành biểu tượng của sự nổi loạn và lật đổ. Dù đã trải qua hơn năm thập kỷ, tinh thần Punk vẫn tiếp tục ảnh hưởng đến nhiều khía cạnh của thời trang hiện đại. Những thiết kế táo bạo của Vivienne Westwood, Alexander Mc Queen hay Jean Paul Gaultier đều phản ánh sự pha trộn giữa thời trang cao cấp và sự phóng khoáng của Punk. Hơn thế nữa, yếu tố Punk vẫn hiện diện mạnh mẽ trong văn hóa đường phố, khi mà giới trẻ ngày nay vẫn không ngừng tìm kiếm những cách thức thể

hiện cá tính và góc nhìn cá nhân thông qua thể hiện trang phục.

2. Nội dung

2.1. Lịch sử hình thành Punk Style

Những năm 1970 là thời kỳ biến động chính trị và xã hội, đặc trưng bởi các cuộc đảo chính thường xuyên, bê bối chính phủ, xung đột chính trị và căng thẳng giữa các giáo phái quốc tế khác nhau do chiến tranh lạnh. Sự tham gia của thanh niên vào chính trị tăng lên, với các nhà hoạt động trẻ tiên phong trong các phong trào phản chiến, bảo vệ môi trường, quyền phụ nữ và LGBTQ+. Mặt khác, những năm 70 đánh dấu sự khởi đầu của “thế hệ tôi” đặc trưng bởi chủ nghĩa cá nhân, ủng hộ quyền tự do cá nhân và tự lực.

Không rõ chính xác Punk bắt đầu hình thành từ khi nào nhưng phần lớn được cho là bắt nguồn từ những năm 1970, theo bước chân của phong trào Hippie. Nhưng trong khi Hippie xuất phát từ tầng lớp trung lưu da trắng thượng lưu, Punk lại xuất phát từ những người thuộc tầng lớp lao động và mang trong mình sự tức giận. Đó là lý do tại sao hầu hết những người theo phong trào Punk nhận ra rằng chính hệ thống là vấn đề, chứ không chỉ tạo ra vấn đề. Điều này khiến nhiều người rao giảng về chủ nghĩa vô chính phủ, chính trị tiêu cực và khắc khổ vào mặt giới cầm quyền bằng cách bác bỏ triết lý tư bản thịnh hành thời bấy giờ. Chính những điều này khiến Punk trở thành biểu tượng của sự nổi loạn.

Những năm 1970 và 1980 đã có sự thay đổi về mặt văn hóa khi phong trào Punk và phong cách phản thời trang bắt đầu bùng nổ ở Thành phố New York và bối cảnh ngầm

của Anh trong giới thanh thiếu niên giận dữ và những người trẻ tuổi tức giận. Phong trào Punk không chỉ khởi đầu cho một nền văn hóa phụ thời trang mà còn đóng góp vào một thể loại âm nhạc mới và thậm chí là một phong trào chính trị. Những người theo phong trào Punk là những người ồn ào, nóng tính, bị xã hội ruồng bỏ với mục đích chống lại chế độ gia trưởng và những tiêu chuẩn về đẹp không thể áp đặt lên con người. Với sự phát triển song song của dòng nhạc Punk rock, trên những con phố bụi bặm ở London, nơi một nhóm khoảng 200 thanh niên tuyên bố chống lại mọi quy chuẩn thời trang truyền thống. Họ không chạy theo xu hướng, không tôn sùng cái đẹp hào nhoáng, mà thay vào đó, họ chủ động phá vỡ mọi nguyên tắc ăn mặc để thể hiện thái độ vô chính phủ, bất cần và phản kháng. Từ các ban nhạc như The Ramones (Mỹ), Sex Pistols (Anh), và The Clash (Anh), Punk là phản ứng trước tình trạng kinh tế suy thoái, bất ổn xã hội và sự thống trị của nền âm nhạc thương mại. Tuy nhiên, đến đầu những năm 1980, thời kỳ hoàng kim của phong trào Anarchy Punk cũng chấm dứt.

Có thể thấy, ảnh hưởng của phong cách Punk vượt ra ngoài âm nhạc, góp phần vào các phong trào như hậu Punk, New Wave, Thrash Metal và Rock thay thế. Vào những năm 1990, các ban nhạc như Green Day và The Offspring đã đưa Punk Rock chú ý đến chính thống. Tinh cảm chống chính phủ và chống chủ nghĩa tư bản phổ biến trong bối cảnh nhạc Punk của Vương quốc Anh năm 1970 cũng được các ban nhạc khác chia sẻ trong những năm 1970 và 1980.

H.1. Nguồn: <http://anarchyubsite.wordpress.com>

Trong các phương tiện truyền thông đại chúng, đặc biệt là Hollywood, các hạn chế về bạo lực, khiêu dâm và nội dung khiêu dâm đã

được nói lỏng. The Beatles tan rã vào năm 1970 và công chúng chuyển sang các nghệ sĩ nổi tiếng khác như: Queen, Rolling Stones, ABBA

và Bees Gees. Nhưng một số bộ phận dân số đã trở nên mệt mỏi với dòng chính thống, bao gồm: nhạc Disco, Hippies từ những năm 60 và một số ban nhạc Rock and Roll. Họ tìm kiếm sự lật đổ khỏi hiện trạng, một thẩm mỹ vừa gây sốc vừa hấp dẫn [1].

2.2. Các hình thức biểu hiện của Punk Style

Punk Style là nơi chứa đựng rất nhiều yếu tố nghệ thuật kết hợp. Nó là một thể loại âm nhạc, một loại thời trang, một thái độ, và có lẽ quan trọng nhất là một triết lý. Punk được sinh ra từ sự thất vọng, vỡ mộng và được nuôi dưỡng bởi một nhóm người có mong muốn quyết liệt để chống lại các hệ thống áp bức trong xã hội gặp phải những bế tắc. Văn hóa Punk còn là một hệ tư tưởng, trong đó, tự do và thể hiện bản thân trị vì tối cao. Sự phản đối thành lập, cam kết không tuân thủ và đam mê tính xác thực là ba trong số các nguyên lý cốt lõi của văn hóa Punk.

Giống như bất kỳ phong trào nào khác, Punk cũng thu hút rất nhiều người tham gia, các ban nhạc Punk Rock ban đầu bao gồm: Patti Smith, Richard Hell và The Voidoids, và Ramones ở thành phố New York. Vào cuối những năm 1970, Punk đã lan rộng trên toàn cầu, dẫn đến sự phát triển của các thể hệ con như: Hardcore Punk, Oi!, Street Punk, và Anarcho-Punk. Những người chủ nghĩa Punk cắt quần áo cũ từ các cửa hàng từ thiện và cửa hàng tiết kiệm, phá hủy vải và thiết kế lại trang phục theo cách mà sau đó được coi là kỹ thuật xây dựng thô sơ, tạo ra những bộ trang phục được thiết kế để thu hút sự chú ý. Họ đã phá vỡ các bộ trang phục thành những hình dạng mới. Trong khi vải rách, mép vải sờn và hình in bị hỏng hiện được coi là bình thường trong thế kỷ 21, thì vào những năm 1970, nhiều người đã bị sốc vì chưa từng thấy điều này trước đây. Cho đến lúc đó, vải được coi là một chất liệu để giữ nguyên vẹn, trông mới và đẹp nhất có thể.

Có thể thấy rõ, văn hóa Punk đề cao: Đồ tự làm (DIY - Do It Yourself), bởi người theo phong cách Punk thường tự thiết kế quần áo, cắt xé, nhuộm tóc và trang điểm theo cách

riêng. Thời trang Punk kết hợp các yếu tố đa dạng như: áo phông rách, áo khoác da, phụ kiện nam và kiểu tóc như: Mohawks hoặc mái tóc màu rực rỡ. Nghệ thuật thị giác liên quan đến Punk thường sử dụng các kỹ thuật tối giản và châm biếm, bao gồm: cắt dán và stenciling.

Các biểu hiện của phong cách Punk Style được chia thành nhiều nhánh như: *Stress Punk*, *Pop Punk*, *Punk Rock*, *Glam Punk*, *Hardcore Punk*.

Trong khi *Stress-punk* là một nhánh phổ biến của thời trang Punk đường phố, thường bao gồm áo và quần được làm từ chất liệu denim hoặc da và được trang trí bằng đinh tán đi kèm với các phụ kiện mang tính hầm hờ như: giày boots quân đội và dây xích, áo khoác cũng thường được thêu hoặc in các miếng patch hoặc logo để thể hiện sở thích âm nhạc hoặc quan điểm chính trị của thời kỳ đó thì phong cách trang phục *Pop Punk* thường kết hợp Skinny Jeans với áo phông in logo của ban nhạc, cùng các phụ kiện như: thắt lưng với hình ván trượt, kim tự tháp và dây đeo cổ tay, sự kết hợp độc đáo này tạo nên sự pha trộn giữa Punk và Hipster và mang đến một diện mạo thú vị. Còn đối với *Punk Rock* là sự kết hợp giữa áo khoác da và giày chiến, quần jeans rách, cùng với các phụ kiện đinh tán. Một điều đặc biệt trong Punk Rock chính là người theo phong cách này thường có hình xăm độc đáo và thường trang điểm với gam màu đen là chủ đạo, kiểu tóc cũng thường được tạo dựng đứng và có kiểu dáng đặc trưng. Và đặc biệt, khi nhắc đến Punk Style và những phân nhánh nổi bật, không thể bỏ qua *Glam-Punk*, phong cách trang phục trong phân nhánh này đặc biệt chú trọng vào màu sắc, thường sáng và rực rỡ, thường sử dụng các loại vải như: sợi tổng hợp, satin, da và đi kèm với họa tiết da báo. Cuối cùng là *Hardcore punk* - phong cách này tập trung vào các trang phục đơn giản hơn, với sự kết hợp điển hình là quần baggy rộng cùng áo phông. Phân nhánh này thường không sử dụng các phụ kiện thời trang phức tạp như các phân nhánh Punk khác [1].

H.2. Nguồn: <https://fashion-era.com/>

2.3. Dấu ấn Punk Style trong thời trang hiện đại

Có thể nhận thấy, cho đến ngày nay, Punk Style vẫn là một phong cách chưa bao giờ là một trào lưu dễ thuần hóa. Trong hơn năm mươi năm qua, trong hành trình tìm kiếm sự mới lạ, các nhà thiết kế đã hướng đến những phong cách trong quá khứ với một sự thèm khát táo bạo và tham lam. Tập trung vào xu hướng hậu hiện đại, đã mang tới một làn gió mới cho Punk Style. Ở thời điểm hiện tại, thời trang Punk đã phát triển và thích ứng với những yếu tố mang tính biểu tượng để phù hợp với các giá trị đa dạng và toàn diện trong bối cảnh mới, tuy nhiên, vẫn giữ nguyên các nguyên tắc cơ bản của sự nổi loạn và cá tính, trong khi vẫn hướng đến tính bền vững và toàn diện. Phong cách Punk rất dễ nhận biết được thể hiện trong một vài đặc điểm như:

Ghim và miếng vá, Áo thun Banded, Denim rách, Áo khoác da, Giày boots chiến đấu, Họa tiết đồ họa, Phối nhiều lớp, Kiểu tóc đậm, trang điểm đậm... [2].

Bộ sưu tập “Anglomania” là sự kết hợp hoàn hảo giữa phong cách thời trang Anh Quốc cổ điển và tinh thần nổi loạn của Westwood. Bộ sưu tập này kết hợp giữa hai khuôn mẫu của giới trẻ nổi loạn và giới quý tộc sành điệu, phá bỏ khuôn khổ truyền thống và thúc đẩy phong trào Punk. Bộ sưu tập “Pirates” (1981) đánh dấu bước ngoặt lớn, mở đường cho những dòng sản phẩm cao cấp hơn. Từ đó, Westwood trình diễn các bộ sưu tập tại Paris, Milan, đưa thương hiệu vươn tầm quốc tế. Không chỉ gói gọn trong Punk, bà còn phát triển đa dạng phong cách từ haute couture, ready-to-wear đến thời trang cưới, luôn kết hợp nghệ thuật, sáng tạo và tư duy xã hội mạnh mẽ.

Hình 3. Bộ sưu tập Anglomania

Nguồn: <https://macgregorandmacduff.co.uk>

Hay như phiên bản giới hạn hiếm có Louis Vuitton phủ đầy Graffiti là sự kết hợp giữa phong cách cổ điển của thương hiệu Louis Vuitton và nét cá nhân, mạnh mẽ của nghệ sĩ Stephen Sprouse. Đây là sản phẩm không thể thiếu đối với những người sưu tập Louis Vuitton ở khắp mọi nơi. Thật khác biệt

khi những thứ từng gây phẫn nộ và khiếp sợ, giờ đây, lại trở thành một thời thượng. Tất cả những điều đó chỉ chứng minh một điều: những con đường mà phong trào Punk đầu tiên đã khai phá không hề bị lãng quên, chúng chỉ thay đổi hình dạng để phù hợp với thời đại.

Hình 4. Túi Louis Vuitton phủ đầy Graffiti

Nguồn: <https://macgregorandmacduff.co.uk>

Trong năm 2025, Punk Style tiếp tục gây được tiếng vang với giới trẻ và tạo ra tác động đáng kể đến ngành thời trang, phản ánh sự pha trộn năng động giữa quá khứ và hiện tại. Phong cách phiêu lưu kết hợp bất ngờ giữa phong cách Punk và trang phục trang trọng. Xu hướng táo bạo này tái hiện sự thanh lịch với một chút nổi loạn, pha trộn giữa những hình bóng cổ điển với năng lượng táo bạo,

thách thức. Chìa khóa để làm chủ phong cách thẩm mỹ này nằm ở sự tương phản áo khoác blazer bóng bẩy với vải denim cũ, cả vạt bóng bẩy với da đính đinh tán. Các lựa chọn giày dép từ boots chiến đấu đến giày lười tinh tế, cân bằng giữa cấu trúc và thái độ. Với cách tiếp cận không sợ hãi, xu hướng này chứng minh rằng sự tinh tế và nổi loạn có thể cùng tồn tại trong sự hòa hợp hoàn hảo.

Hình 5. Xu hướng táo bạo nhất năm 2025 uốn cong punk với sự thanh lịch trang trọng

<https://daman.co.id/punk-spring-summer-2025>

3. Kết luận

Nhìn chung, thời trang Punk không chỉ đơn thuần là một phong cách, mà nó còn là một tuyên ngôn cá nhân. Có nguồn gốc từ phong trào Punk Rock, xu hướng thời trang này tiếp tục phát triển, kết hợp tinh thần Punk thô sơ, nổi loạn với các yếu tố thời trang đường phố hiện đại. Những bộ trang phục xé rách, ghim băng, áo khoác da, đinh tán và kiểu tóc táo bạo không chỉ thể hiện sự nổi loạn mà

còn phá vỡ các nguyên tắc thẩm mỹ truyền thống. Có thể nhận thấy, Punk Style đã từng là một nền văn hóa nổi loạn, giờ đây, nó còn để lại dấu ấn của mình trên thời trang cao cấp và thời trang đường phố, thể hiện sự chuyển dịch từ phong trào ngầm sang một thể lực của xu thế thời trang chính thống hiện đại. Sự phát triển của thời trang Punk là minh chứng thực tiễn cho sức hấp dẫn và khả năng phát triển và thích ứng lâu dài của nó.

Tài liệu tham khảo

[1]. Paula Guerra, "Punk, Fashion and Aesthetic Cosmopolitanism", *Journal of Textile Science & Fashion Technology*, ISBN: 2641-192X, 2019.

[2]. ModaPalavra, Florianópolis, "Today Your Style", *Tomorrow The World: punk, fashion and visual imaginary*, V. 12, N. 23, p.112-147, 2019.